

POROČILO O IZVAJANJU POMOČI NA DOMU V LETIH 2000-2004

Center za socialno delo Zagorje je v letih 2000-2004 izvajal storitev pomoč družini na domu kot javno službo na podlagi pogodbe z naročnikom - Občino Zagorje ob Savi.

Struktura zaposlenih v letih 2000-2004

Storitev pomoč družini na domu se je od l. 1998 dalje izvajala preko programa javnih del, v katerega so se vključevale brezposelne osebe (kadri s III. do IV. strokovno izobrazbo) vse do aprila 2000, ko sta se dve delavki pri CSD Zagorje redno zaposlili v okviru programa zaposlovanja »1000 novih možnosti«. Še vedno pa je vzporedno potekal tudi program javnih del preko katerega se je pod posebnimi pogoji vključevalo 3-5 brezposelnih oseb.

Redno zaposleni delavki sta bili vključeni v verificiran izobraževalni program za oskrbovalke na domu pri Firis-u, prav tako pa je izobraževanje potekalo po istem programu za dve delavki, ki sta bili vključeni preko javnih del. Na ta način je bil izpolnjen pogoj – ustrezna usposobljenost po standardih znanj za poklic »oskrbovalke na domu« oziroma »socialne oskrbovalke«.

Po pogodbah o delu so delavke v rednem delovnem razmerju opravljale tedensko 40 delovnih ur, ostale delavke preko javnih del pa 30 ur tedensko. Glede na naravo dela se je dnevno opravilo 5-6 učinkovitih ur dela.

Vodenje, koordiniranje in mentorstvo je do leta 2001 izvajala strokovna delavka-socialna delavka, od 01.08. 2001 dalje pa strokovna delavka-diplomirana socialna delavka.

V mesecu avgustu 2001 je Zavod RS za zaposlovanje objavil javni razpis za dodelitev sredstev za subvencioniranje zaposlitev pri izvajanju pomoči na domu, na katerega se je Center za socialno delo Zagorje prijavil s potrebo po subvencioniranju zaposlitve petim osebam, ki so bile vključene v javna dela na področju storitve pomoči na domu. Namen tega razpisa je bil zagotoviti trajnejše oblike zaposlovanja za težje zaposeljive osebe, ki so bile pred zaposlitvijo vključene v javna dela ali v program Tisoč novih možnosti, na delih osebne asistencije in pomoči invalidnim osebam na domu oziroma pomoči starejšim osebam na domu. Na podlagi sklepa ZRSZZ z dne 12.10.2001 je bilo odobreno subvencioniranje zaposlitev petim osebam, od katerih sta se v letu 2001 dejansko zaposlili dve osebi, v maju 2002 pa še ena oseba. Le-te so delo opravljale 40 delovnih ur tedensko, kar se je izkazalo za dobrodošlo. Izkušnje so namreč pokazale, da je bila glavni problem za nezadovoljstvo strank fluktuacija (vključitev preko javnih del je bila možna le za 6 mesecev in izjemoma še enkrat podaljšanje), center je moral zagotavljati 4 dnevno delo v tednu, ker so imeli izvajalci pravico do usposabljanja in iskanja zaposlitve en delovni dan v tednu. To je povzročalo težave pri razporejanju in menjavanju izvajalcev pri posameznem uporabniku, kar le-ti niso sprejemali pozitivno.

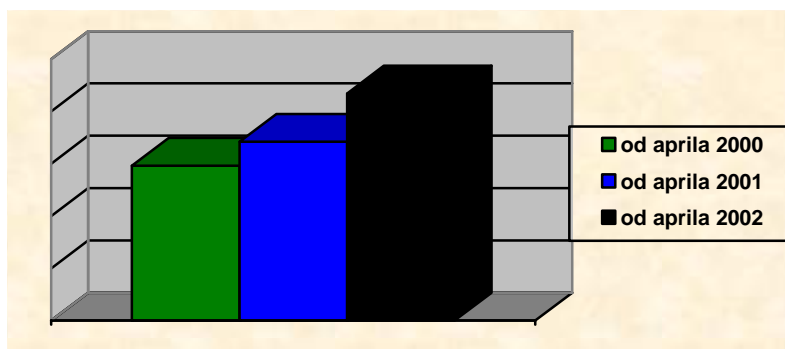
Do leta 2003 je center za socialno delo torej nadaljeval neposredno izvajanje pomoči na domu s petimi redno zaposlenimi delavkami. Z novo Uredbo o merilih za določanje cen socialno varstvenih storitev pa se je vrednost urne postavke za uporabnika s 01.04.2003 povišala iz 676,00 sit na 1.078,00 sit, kar je imelo za posledico, da je 10 uporabnikov odpovedalo storitev. Logično se je torej zmanjšal obseg dela, kar je imelo za posledico tudi odpoved pogodbe o delu eni izmed oskrbovalk iz poslovnih razlogov.

Do sredine leta 2004 je delo tako potekalo z štirimi redno zaposlenimi delavkami. V mesecu juniju pa se je zaradi povečanega obsega dela začela vključevati zunanja sodelavka na podlagi pogodbe o sodelovanju.

Nov program javnih del »Pomoč za lepši in boljši jutri« je centru za socialno delo od junija 2004 dalje prinesel osvežitev tudi na področju izvajanja pomoči na domu. Ta program se je izvajal v obliki dodatnih aktivnosti uporabnikom kot so druženje, pomoč pri opravilih, ki niso v delokrogu socialne oskrbe, obiskovanje osamljenih oseb, ki živijo same, pomoč osebam, ki se znajdejo v posebnih razmerah...Obstoječim uporabnikom storitve pomoči na domu je bila tako rekoč na voljo ena delavka tega programa, ki se je vključevala predvsem v obliki družabništva in ostalih manjših opravil. Deležni so jo bili predvsem starejši, ki živijo sami in nimajo svojcev. Storitve je bila za uporabnike brezplačna.

Cena storitve pomoči na domu in plačilo storitev

Višina cene storitve in merila za določanje plačil so bila določena z **Odlokom o organizaciji in izvajanju službe pomoč družini na domu in merilih za določanje plačil storitev**, ki je bil sprejet na redni 9. seji Občinskega sveta dne 17.02.2000. Poleg definicij o tem kdo so upravičenci in za kakšno vrsto storitev gre, je odlok določil tudi ceno storitve, ki se je usklajevala z rastjo vrednosti koeficienta za izračun plač v negospodarstvu in se je gibala takole:

- od aprila leta 2000 je bila urna postavka **1.480,00 sit**,
- od aprila leta 2001 je znašala urna postavka **1.710,00 sit**,
- od aprila leta 2002 pa je znašala urna postavka **2.170,00 sit**.

V skladu s sedmim členom navedenega odloka naj bi upravičenci in drugi zavezanci bili dolžni sami plačati celotne stroške storitve. Zavezanci za plačilo storitev po tem odloku so poleg upravičenca osebe, ki jih do upravičenca veže preživninska obveznost po zakonu ali izhaja iz pogodbenega razmerja ali sklenjenega medsebojnega dogovora o preživljanju.

Olajšave in oprostitve plačila v skladu z odlokom

Upravičenci do storitve pomoči na domu, ki niso imeli lastnih sredstev ali jih le-ta niso zadoščala za plačilo storitve, niso imela niti premoženja ali zavezancev, ki bi jih bili dolžni preživljati so imeli v skladu z določili odloka pravico podati zahtevo za delno ali celotno oprostitve stroškov. O oprostitvah je odločal center.

Vsi uporabniki so bili v celoti oproščeni plačila strokovne priprave izvajanja storitve v obliki analize primera, priprave dogovora in kontakta z udeleženci.

Plačila storitve pomoči na domu so bili oproščeni tudi:

- prejemniki denarne pomoči kot edinega vira preživetja,
- prejemniki nadomestila za invalidnost po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb,
- prejemniki denarnega dodatka.

Višina plačila za opravljeno storitev je bila odvisna od materialnega stanja upravičencev in zavezancev in zdravstvenega stanja upravičencev in zavezancev. Materialno stanje upravičenca se je ugotavljalo v odstotku doseganja oz. prekoračitve 60% zajamčene plače na člana oz. edinega vira preživljanja. Upravičenci so tako neposredno izvajalcu – centru za socialno delo - **plačevali storitev v višini 20 oz. 30% veljavne cene storitve:**

- 2000: 296,00 oz. 444,00 sit na uro,
- 2001: 342,00 oz. 513,00 sit na uro,
- 2002: 434,00 oz. 651,00 sit na uro.

Sredstva iz naslova plačil uporabnikov so se uporabljala za pokritje materialnih stroškov, Občina pa je iz vsakoletnega proračuna zagotavljala sredstva za plače, prispevke in druge osebne prejemke izvajalcev in strokovnega delavca ter razliko med materialnimi stroški in plačili upravičencev.

Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cene storitve pomoči na domu

Z novim Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen storitve pomoči na domu in socialnega servisa, ki je poenotil oblikovanje cene storitve po vsej Sloveniji, pa se je vrednost urne postavke za uporabnika precej povišala in je kljub subvencijam v okviru aktivne politike zaposlovanja znašala **1.078,00 sit od 01.04.2003 dalje**. Ta višina urne postavke je drastično vplivala na zmanjšanje obsega na novo dogovorjenih ur, saj večina uporabnikov storitev v obstoječem obsegu ni več zmogla plačati po tej urni postavki. Čeprav so uporabniki imeli hkrati možnost podati vlogo za oprostitev plačila storitve, pa povečini niso zadostili kriterijem za oprostitev. Število uporabnikov je tako padlo iz 32 (januar 2003) na 22 (april 2003). Zaradi zmanjšanja obsega dela je bila eni delavki odpovedana pogodba o delu iz poslovnih razlogov.

Z 99. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o socialnem varstvu (Ur.l. RS, št.02/2004) je določeno financiranje socialno varstvene dejavnosti iz proračuna občine in sicer se storitev pomoč družini na domu subvencionira najmanj v višini 50% cene storitve oziroma v višini, za katero je upravičenec delno ali v celoti oproščen plačila storitve. Navedeno pomeni, da ob upoštevanju cene storitve **1.542,00 sit od 01.02.2004 dalje** znaša vrednost urne postavke **za uporabnika 771,00 sit.**

Analiza dela na področju storitve pomoči na domu v obdobju 2000-2004

Če povzamemo naše petletno delo na področju izvajanja storitve pomoči na domu, bi ga lahko opisali kot kvalitetno opravljeno, grajeno na zaupanju uporabnikov, saj so nekateri uporabniki naši spremljevalci že od samih začetkov izvajanja službe. Pomemben dejavnik za uspešno delo je bil tudi primerno izbran in usposobljen kader z nenehno pripravljenostjo za individualno ali timsko delo, zavedajoč se, kako pomembno in odgovorno je njihovo delo glede na to, da je potekalo s specifičnimi skupinami uporabnikov. Zaposleni so se pogosto znašli v nepričakovanih, nepredvidljivih, zapletenih situacijah, v katerih je bila potrebna hitra in pravilna reakcija.

Pomembno je omeniti tudi, da smo se v času izvajanja storitve odzivali na specifične potrebe uporabnikov, kot je npr. nudenje pomoči tudi ob sobotah in nedeljah, ko so obstajale potrebe po tem. Posamezniki so bili namreč zaradi pojavov, ki spremljajo staranje, njihovih zdravstvenih težav, pogosto tudi brez svojcev, prikrajšani za normalno življenje. Z

organiziranjem službe tudi ob vikendih, tj. dežurstvi smo tudi tem osebam zagotovili prehrano in osebno nego, v kolikor je bilo to potrebno.

Dobrodošla pridobitev za izboljšanje življenja starostnikom je bil nov program javnih del »Pomoč za lepši in boljši jutri«, v okviru katerega se je obseg obravnave posameznikov še povečal. Neposredno z uporabniki pomoči na domu je od 01.06.2004 dalje sodelovala ena zaposlena preko javnih del. Vključevala se je predvsem pri tistih uporabnikih pomoči na domu, ki živijo sami in nimajo rednih stikov s svojci. Le-ti so bili deležni manjših vsakodnevnih opravil, druženja in pogovorov, kar jim je razbilo monotono vsakdanjost v vsakodnevna nova pričakovanja in želje.

Kljub fluktuaciji uporabnikov (smrt, odhod v dom...), skupnih vzponih in padcih nam je uspelo zasnovati službo pomoč na domu stoječo na trdih temeljih in jo čimbolj približati uporabniku.

Predlogi za naprej:

- predlagamo, da se storitev pomoč na domu še naprej izvaja pod okriljem centra za socialno delo in sicer na ta način, da center prevzame naloge in opravila koordiniranja in vodenja službe, medtem ko bi se neposredno izvajanje dela na terenu vršilo po sedanjih socialnih oskrbovalkah na podlagi pogodbe o sodelovanju, kar bi zanje pomenilo prehod na samozaposlitev,
- še naprej smo pripravljeni prisluhniti željam in pa predvsem potrebam uporabnikov po zagotavljanju pomoči na domu tudi v popoldanskem času in med soboto in nedeljo, čemur bomo tudi prilagodili organizacijo in način dela (npr. z dežurstvi...),
- dopolnjevanje pomoči na domu s programom »Pomoč za boljši in lepši jutri« se je vsekakor pokazal za nadvse dobro sprejetega med obstoječimi uporabniki, zato bi bilo smotrno nadaljevati in razširiti ga z ene na dve delavki, ter jima omogočiti tudi dodatno izobraževanje in usposabljanje v smeri pridobitve primernih znanj, kar bi za center pomenilo rezervo kadrov,
- razširitev obsega nudenja pomoči na socialni servis; s tem bi si zagotovili nov krog uporabnikov oziroma razširili obstoječi krog, saj je s strani strank pogosto izražena želja po opravljenih in delih, ki ne sodijo v storitev pomoči na domu, zato predlagamo, da se oblikuje cena za opravljanje storitve socialni servis.